

NAPOLEON Franse legerkaart van Duitse Rijk uit 1801 in Munstergeleen gerestaureerd

Limburg valt in het niet op de gerestaureerde Franse militaire kaart van het Duitse Rijk. Beneden de naam van de maker.

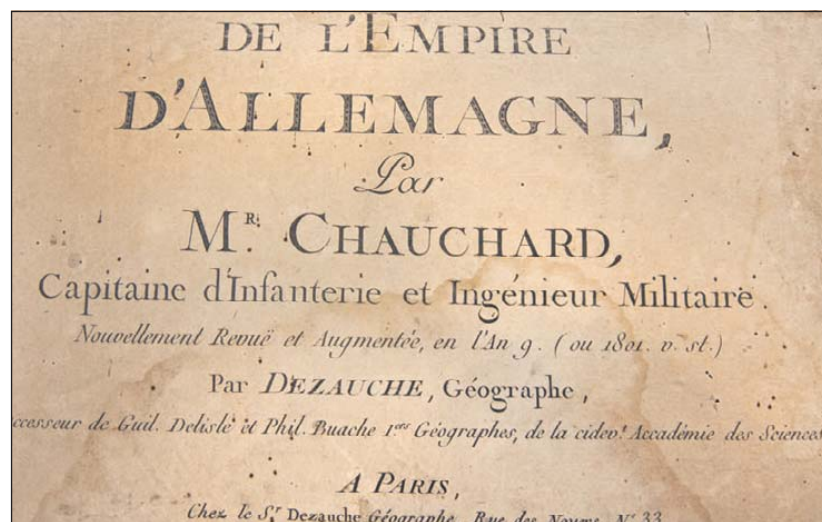
foto's Annemiek Mommers

Stille getuige van roerige tijd

De vraag of de wijsvinger van Napoleon Bonaparte ooit over de kaart is gegleden, zal waarschijnlijk nooit worden beantwoord. Maar dat de militaire landkaart uit 1801 van het Franse leger eeuwigheidswaarde heeft, dat staat wel vast.

door Frans Dreissen

De kaart Chauchard. Groot, opvallend groot zelfs met zijn 2,15 x 1,85 meter. En daarom gelijk ook zeer fragiel. Bijzonder en historisch interessant. Stille getuige van een woelige Franse tijd: de napoleontische oorlogen met Groot-Brittannië, Rusland, Oostenrijk en vooral Pruisen. Het kleinood, een militaire stafkaart van het Duitse Rijk en gebruikt door het Franse leger, heeft heel wat meegemaakt. Zelf veel geleden ook. Ze werd gemaakt in 1801 door ene Mr. Chauchard. Capitaine d'Infanterie et Ingénieur Militaire, zoals de kaart zelf vermeldt. De plattegrond is vervaardigd uit negen aan elkaar gelijkde stukken. Kaarten gemaakt door middel van

gravure (diepdruk) op zwaar lompenpapier. Ze kwam ooit in het bezit van de familie Didden in Grevenbicht, werd later geërfd door heemkundevereniging Bicht en is nu permanent in bruikleen bij het Euregionaal Historisch Centrum in Sittard-Geleen. En die laatste heeft de kaart laten opknappen en conserveren door Mo en Cor Knops van Knops Boekrestauratie uit Munstergeleen. Een minutieuze klus, een soort van monnikenwerk, dat deze week werd voltooid. De kaart was behoorlijk aangetast door de tand des tijds en vertoonde nagenoeg alle soorten van schade die men kan verwachten bij een dergelijk gebruiksvoorwerp. Ze bleek vaak verkeerd opgevouwen en zat wellicht ook in een zadeltas

van een Franse soldaat, die de map in etappes en deels ook door regen van Parijs naar bijvoorbeeld Limbricht transporteerde. „De aanwezige schadetypen zijn nagenoeg allemaal gebruiksschades”, weten de restaurateurs. „De kaart was murw gevouwen. Het papier viltig/wollig en de ets-inkt plaatselijk zelfs verdwenen. Alles bij elkaar opgeteld is er ongeveer 34 meter aan beschadigde en losgeraakte rand hersteld.” Ook de achterzijde was redelijk gehavend. Slijtage van het linnen, losgeraakte lijmnaden, waterranden en zelfs vraatsporen van muizen en motten. Loszittende naden werden in Munstergeleen vastgezet met een mengsel van tarwestijfsel en Evacon-R. „Vaak was het nodig om het papier eerst letterlijk te ontwar-

ren. Op sommige kruispunten van vouwen zat het papier zodanig in elkaar, dat het met behulp van een pincet en vergrootglas ontrafeld moest worden. Met behulp van een klein strijkboutje werd het papier vervolgens weer gevlakt.” Heel opmerkelijk aan de kaart is overigens de rechterbovenzijde. Daar bevindt zich een merkwaardig linnen flapje. Hier blijkt oorspronkelijk een uitklappertje te hebben gezeten; een stukje kaart van de Pruisische stad Königsberg (tegenwoordig Kaliningrad in Rusland). Destijds kennelijk een belangrijke verbinding tussen de Baltische Zee, via de rivier de Pregel en het Russische achterland. Inmiddels is de gerestaureerde Kaart Chauchard terug in museum Het Domein in Sittard. Eventueel zou ze zelfs kunnen worden opgehangen. De lusjes aan de bovenzijde van de kaart - waar een roede of staaf doorheen kan worden gestoken - zijn nog intact. Maar gelet op de delicaatheid van de kaart, zit ze nu veilig opgeborgen in een doosop-maat van zuurvrij golfkarton. Extra voorzien van een nauwkeurige vouwinstructie om beschadiging te voorkomen. Om ze, vanwege de historische betekenis, voor de eeuwigheid te bewaren.

➔ Info en beelden over de restauratie op <http://chauchard.blogspot.nl/p/conservering.html>